Pozsonyi Ádám

Várakozás a lépcsőházban

1.

Sarkady Ernő most megköszörülte a torkát.

– Itt azt bizonyítom be – húzta végig ujját az egyik akkurátusan körmölt betűsoron –, hogy amikor a költő nővére betegen feküdt a kórházban, ő nem látogatta meg, s a pénzt, amit az épp állás nélküli bátyjától kapott befőttre, azt elitta, és ledér hölgyeket hívott meg az árán egy züllött csapszékben.

– Ühüm…

– Ez az ember annyira hiú volt – folytatta Sarkady –, hogy mindig az előnyösebb arcélét tartotta oda a fotográfus lencséjének, és ha megjelent vele valahol egy interjú, előtte mindig bement a szerkesztőségbe, és ellenőrizte a tördelés alatt álló oldalt, hogy az a fotó jelenik-e meg róla, amihez ő hozzájárult. A *Nagyváradi Hírek* egyik szerkesztőjét az utcán inzultálta, mert megszegte a megállapodást, és olyan fotót jelentetett meg, ami arcának a másik, előnytelenebb oldalát ábrázolta.

A könyvtárosnő bólintott, s lapozott egyet az asztalon előtte heverő numizmatikai kiadványban.

Sarkady Ernő most elhallgatott, s behajtotta a fedelét a kéziratokkal teli mappának, amit a könyvtár számára hozott. Szemét végigfuttatta az olvasóterem bútorain, a fal faburkolatán – tetszetős, állapította meg –, az egyik fiatal lányon, ki épp az egyik asztaltól kelt fel, s kezével ösztönösen végigsimított a szoknyáján, majd a szája ismét szóra nyílt.

– Itt pedig szó szerint idézem az egyik korabeli hetilap tudósítóját – nyúlt keze ismét a vaskos papírköteg felé –, aki egy ízben megemlíti, hogy az egyik hitelezőjét, akinek tartozott harminckét koronával, becsapta, és a pénzt…

– Jó napot kívánok!

Harminc körüli fiatalember lépett oda a pulthoz. Kis, kerek fémkeretes szemüveget viselt, amit időnként ujjával feljebb nyomott az orrnyergén.

Pozsonyi Ádám (1969) író, publicista, képzőművész. Utóbbi könyve: *Kard ki kard!*

A könyvtárosnő felemelte a fejét.

– Miben segíthetek?

Az ifjú megköszörülte a torkát.

– A nagy költő életéből írom a szakdolgozatom – mondta. – A korai évek érdekelnek elsősorban, amikor még mint kezdő újságíró bukkant fel a városban, s csak elvétve jelentek meg költeményei a fővárosi lapokban számottevő kritikai visszhang nélkül, illetve az az időszak, amikor…

A fiatalember belelendült a mondókájába, mondta, egyre csak mondta, láthatóan nagyon fontos volt számára ez a témakör, elmerült benne, átadta magát neki, mint éhes vacsoravendég a húsleves élvezetének. Olykor közel hajolt, szinte átdugta a fejét a pulton, a könyvtárosnő meg mosolygott, bólogatott hozzá, magyarázott, időnként félbeszakította az ifjút, majd a nyilvántartásban keresgélt valamit, Sarkady Ernő meg eközben csak állt ott mellettük, nézte a jelenetet, a keze a zsebében matatott, s fogott, egyre csak szorongatott egy összehajtogatott papírdarabot.

Szorongatta a zsebében a papírdarabot, olykor egy pillanatra elengedte, aztán ismét csak megragadta, mintha ellenőrizni akarná, hogy ott van-e, nem lopták-e el tőle, majd idő elteltével érezni kezdte, hogy a papír kezd átnedvesedni izzadt ujjaitól, ekkor kirántotta kezét a nadrágzsebéből, egy darabig tétován maga előtt tartotta, majd felemelte, s végigsimított ujjaival a homlokán.

A könyvtárosnő most egy albumot mutogatott az ifjúnak, ami a költő pályakezdő éveiből fennmaradt fényképeket tartalmazta.

Sarkady Ernő úgy döntött, elindul.

A köszönésére választ nem kapott, bár lehet, nem is hallották, hisz ő maga is alig hallotta azt az egyetlen szót, majd tett egy lépést az ajtó felé.

Egy pillanatra még visszanézett.

A könyvtárosnő épp a költő arcképét tartotta a kezében, s valamit magyarázott hozzá, az ifjú pedig bólogatott, s könyveket tett a táskájába. Úgy tűnt, lassan ő is indulni készül.

Sarkady Ernő rátette a kezét a kilincsre, lenyomta, s kilépett az ajtón a lépcsőházba.

2.

A lift mellett ácsorgott, a földszinten.

Várakozott.

Közben emberek jöttek-mentek mellette, ilyenkor arrébb állt, ne legyen útban, ha valaki netán be akarna szállni a liftbe, várt, mint arra a szőke lányra egykor a gimnázium vasalt, robosztus főbejárata előtt, aki végül nem jött, s mint később kiderült, elhagyta az épületet a hátsó kijáraton át.

Várt türelmesen, mígnem egyszer csak hallotta, hogy lépések közelednek. Tudta, hogy ő az.

Kisvártatva meg is pillantotta őt.

A fiatalember a táskájában levő könyveket rendezgette, s csak akkor pillantott föl, amikor egészen az idős ember elé ért.

A tekintetük találkozott.

– Az az ember lopott! – szólalt meg Sarkady. – Eladta egy színész barátja télikabátját a zálogházban, amikor az nála felejtette egy korhely italozás után.

– Tessék?

– Igen – bólintott Sarkady. – Lopott. Az a híres költő, akiről annyit beszélnek. De ez még semmi! Csalt is meg hazudott is. A feleségét is csalta. Ha érdekli, részletes listám van a bűneiről.

Sarkady most körülnézett, és egészen közel hajolt a fiatalemberhez.

– Ráadásul szabadkőműves volt! – mondta suttogva.

– Értem.

Sarkady Ernő elhallgatott, a fiatalember pedig nem tett fel kérdést.

Egy darabig nézték egymást. Sarkady a fiatalember csillogó szemét figyelte, amaz meg a kabátját, ingét, derékszíját, majd lefelé haladva eljutott egészen a cipőkig, s arra gondolt, hogy ez az ember biztos nem csalta a feleségét. Ahogy a Déli-sarkon sem járt, és nem tud oroszlánt idomítani.

Van, ami meghaladja az ember képességeit.

– Én nagyra tartom őt ennek ellenére – szólalt meg végül. – Szerintem zseniális költő. Hatalmas!

Sarkady nem válaszolt. Merev arccal nézett maga elé. Talán a keresőszavakat futtatta a memóriájában, s a több évtizedes kutatómunka végtelen adattengerében keresett rá a „megcsalta", „elhagyta", „részeg volt", „ellopta" kifejezésekre. De az is lehet, hogy pusztán csak állt ott, és nem tudta, hogy mit is csináljon, mint amikor negyven éve a középiskolában az alatta levő évfolyamból az a szőke lány elé állt a nagyszünetben, majd orra alá dugta az ő névtelen szerelmes levelét, s így szólt: „Ez most komoly?"

– Viszontlátásra! – mondta végül az ifjú, és a kijárat felé indult.

Tett két lépést, majd hirtelen megállt.

– Ez nem a magáé? – fordult hátra, s előkotort a zsebéből egy fehér színű, gyűrött valamit.

Egy papírdarab volt.

Egy széthajtogatott papírdarab. Rajta valami írás.

– A földön találtam, amikor indultam a kijárat felé. S csak ön állt ott korábban azon a helyen.

– De – kapott utána Sarkady elvörösödve, s a papírdarabot egy gyors mozdulattal a zsebébe rakta. Azt a papírdarabot, amely élete egyetlen irodalmi lapnak elküldött, ám soha meg nem jelent versét tartalmazta.

– Magam is verselgetek – jegyezte meg a fiatalember. – Múlt hónapban is lejött kettő egy rangos folyóiratban.

Sarkady Ernő erre nem mondott semmit. A fiatalembernek sem volt több hozzáfűznivalója. Csend telepedett a könyvtár épületének lépcsőházára. A némaságot csak egy autó tülkölése zavarta meg az utcáról.

– A viszontlátásra – bólintott most az ifjú, és sarkon fordult.

A másik ember ekkor utána szólt.

– Hogy is hívják magát? Mi a neve?

A fiatalember mondott egy nevet, majd kilépett az ajtón át a napfényre.

Sarkady Ernő kapkodva tollat keresett, s a nevet felírta a papírlap hátuljára, majd fejébe nyomta kalapját, s elindult ő is.

– No, majd követem én a munkásságát – motyogta már kint az utcán. – Az életét. S jegyzeteket készítek. Az ilyenek, a tehetségesek, mind egyformák. Isznak, lopnak, nőket hajkurásznak, megcsalnak, duhajkodnak, eladják magukat, vagy még arra sem hajlandók, hogy eladják magukat, s a világ ezt mind nem tudja. A világot megtévesztik. A világ csak arra figyel, amit magukból mutatni akarnak. De azért vagyunk mi! Középszerűek, unalmasak és tehetségtelenek. Hogy feltárjunk, hogy jegyzeteljünk, közhírré sikoltsuk, hogy kik is vagytok Ti! Hogy ne övezzen benneteket akkora dicsfény. Hogy legyen némi kosz, ami hozzátok ragad. Legyen feltárva némi bűn, amit dolgozatírás előtt a diákok, azok a gyönyörűen fiatal, egyszerre tiszteletteljes és tiszteletlen diákok egymásnak elsugdoshassanak. Hogy legyenek szamárfülek és kinyújtott nyelvek a fotográfiákra firkálva a tankönyvekben és az iskolai szertárban.

Igen, ezért vagyunk mi.

És ezért vagyok én!

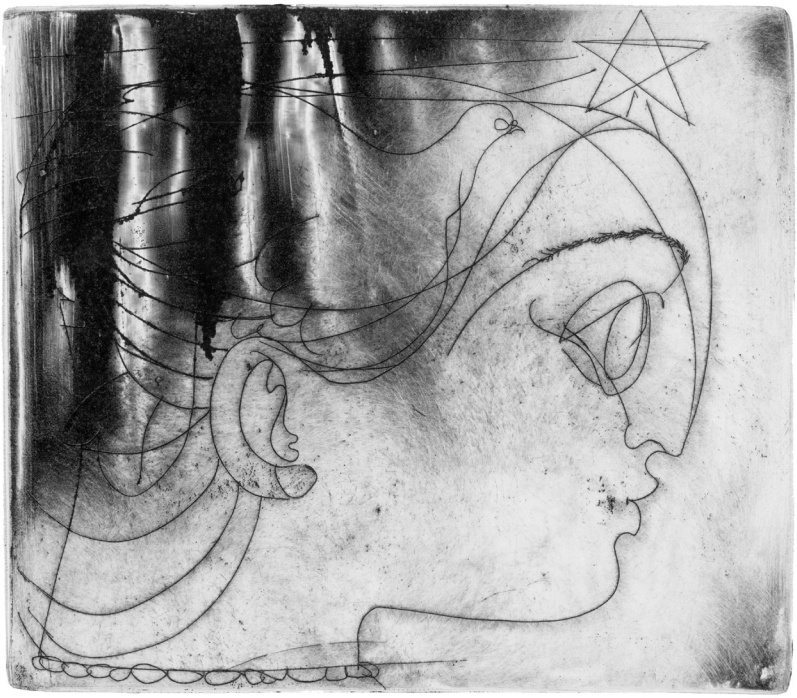

Hincz Gyula: A csillag (rézkarc, papír, 1950; Tragor Ignác Múzeum, Vác)